

Musikklasser i Holstebro

Et musikalsk initiativ der peger fremad – og tilbage ...

Med starten af dette skoleår, gik også startskuddet for en helt ny satsning i Holstebro, nemlig Holstebro Musikklasser. Idéen er ikke ny. Tværtimod har den mere end 80 år på bagen, men har sovet tornerosesøvn siden 1929.

Holstebro Musikklasser er resultatet af et samarbejde mellem Holstebro Musikskole og Nørrelandsskolen, der er en kommunal folkeskole i Holstebro Kommune. Målet med musikklasserne er dobbelt:

- At skabe et kreativt musikalsk miljø, hvor de enkelte elever har mulighed for at deltage i udadvendte musikalske aktiviteter på et højt musikalsk niveau, både inden for det instrumentale og det vokale område, både i den skemalagte undervisning og efter normal skoletid.
- At skabe et skoletilbud med stor vægt

på musik til alle skolesøgende børn i Holstebro Kommune, ud fra en idé om, at en skolehverdag med musik skaber glade, motiverede og dygtige elever. Idéen er som sagt ikke ny, men inspireret af vores hjemlige St. Annæ Gymnasium og måske især fra Sverige, hvor fænomenet "musikklasser" er ret udbredt.

Lidt historik

I 1929 startede den navnkundige og meget karismatiske Mogens Wöldike det, der skulle blive til "København Kommunes Sangskole", ud fra et ønske om at styrke rekrutteringen til sit drengekor "Københavns Drengekor". Skolen optog efter prøve elever (drenge) i 3. klasse.

I dag er også pigerne kommet til, og i tusindvis af elever har haft deres skolegang i Sangskolen eller St. Annæ Gymnasium, som

skolen kom til at hedde. Mange af disse elever træffer vi i dag på centrale positioner i det danske musikliv – i kor og orkestre, og som almindelige "musik- og kulturforbrugere" i det danske musikliv.

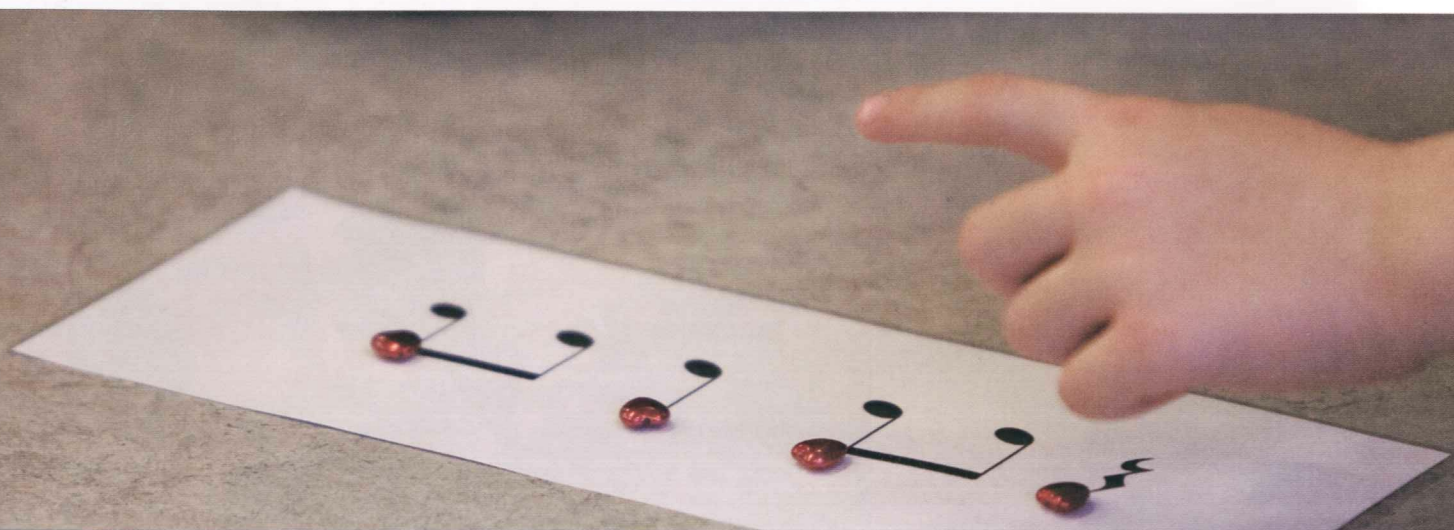
I Sverige var de lidt længere om at etablere en lignende skole; men i 1939 startede Hugo Hammarström "Adolf Frederiks Skole" i Stockholm. Skolen optager hvert år godt 100 elever på 4. klassetrin ud af de ca. 1000 (!), der søger i en radius af ca. 1 times transport fra skolen.

Der er både oplagte forskelle og ligheder mellem de to skoler i København og Stockholm.

- Begge har sangen som elevernes primære indgang til musikken, selvom mange elever i begge skoler samtidig spiller et instrument.

... af Ole Faurschou

- Ingen af de to skoler er privatskoler, men kommunale skoletilbud. Det betyder, at der ikke opkræves skolepenge. Samtidig lægger begge skoler vægt på, at deres fundering i et kommunalt regi har betydning som signal om, at tilbuddet er henvendt til alle børn, uanset baggrund.
- Begge skoler danner baggrund for et meget værdifuldt, udadvendt musikalsk miljø, både på skolen og i det omgivende samfund.

Til gengæld er der også en iøjefaldende forskel:

Mens idéen om musikklasser bredte sig i Sverige, til mere end 70 skoler landet over, er St. Annæ indtil nu forblevet enestående i Danmark.

Det er det, vi gerne vil ændre på med de nye musikklasser i Holstebro!

Holstebro-modellen ...

Mens idéen om visionerne om Holstebro Musikklasserne fra starten var meget klar, var der en del praktiske og ikke mindst øko-

nomiske spørgsmål, der skulle afklares.

- Hvornår skal eleverne starte i musikklasserne?
- Hvor mange timer om ugen, og hvornår på dagen?
- Hvilken type lærer skal forestå undervisningen?
- Hvilke faglige mål skal sættes, og hvilken metodik skal bringe os derhen?
- Sidst, men ikke mindst: Hvor skal pengene til musikundervisningen komme fra?

Vi har gerne villet søsætte en model, der har haft mulighed for faktisk at blive til noget i realiteternes verden – andet end visioner og gode idéer. Samtidig har vi gerne villet skabe en model, der let lader sig kopiere af andre.

Alt for ofte er gode idéer strandet på manglende økonomi. Vi har derfor fra starten arbejdet mod en model, der var "i princippet udgiftsneutral".

Det opnår vi ved, at alle de læste musiktimer læses i stedet for en "almindelig"

skoletime. Det kan kun lade sig gøre, hvis den pågældende skole ikke allerede opererer med ministeriets minimumstimetal i alle fag. Hvis skolen derimod har et timetal i de almindelige fag svarende til ministeriets vejledende timetal, er der mulighed for at sænke dette timetal, og derved skabe rum for flere musiktimer. Det er selvsagt en beslutning, der kræver opbakning fra skolebestyrelse, skoleledelse og lærerkollegium. Ofte kæmper skolerne netop for at komme væk fra minimumstimetallene, og så kan det virke vanskeligt at argumentere for, at de pludselig er gode nok!

Dertil er der kun at sige, at timerne jo ikke forsvinder; der bliver bare lavet musik i dem, samt at talrige undersøgelser og praktiske erfaringer kan pege på gode studieresultater for elever, der beskæftiger sig med musik. Men diskussionen er reel og evt. bekymringer på skolen skal selvfølgelig tages alvorligt.

På Nørrelundsskolen i Holstebro har skoleledelsen afsat 3 timer om ugen i hele skoleforløbet fra 0. til 9. klasse. I forvejen var

der jo 1-2 timer fra 0. til 6. De resterende er altså fundet ved at reducere i de andre fag, og er dermed udgiftsneutrale. 3 timer om ugen er imidlertid langt fra nok til at matche musikklasse-tilbuddene i Sverige eller St. Annæ i København og til at nå målet om et højt musikalsk niveau. Derfor har vi lagt 1-2 timer oveni fra og med 3. klasse, så vi kommer op på de ca. 5 timer om ugen, som svarer til de fleste musikklasser i Sverige. Her skal pungen op af lommen, og da Nørrelandsskolen ikke har mulighed for at betale, er der brug for ekstern finansiering. Heldigvis har Holstebro Kommune stillet sig positiv over for samarbejdet mellem skolen og musikskolen og står parat med de nødvendige midler.

Et simpelt regnestykke viser, at ordningen derfor kommer til at koste op til 2 timer gange 40 uger – 80 timer om året pr. årgang fra 3.-9. klasse. På andre skoler kunne regnestykket se anderledes ud alt efter skoleledelsens muligheder for at indsætte musiktimer

i skemaet i stedet for andre timer. Det er samtidig et område, hvor der kan være brug for at tænke utraditionelt og på tværs af de normale kasser. Måske kunne et samarbejde med den lokale ungdomsskole være med til at finansiere de nødvendige ekstratimer ...

... Nørrelandsskolen august 2009

I Holstebro startede vi i år med et hold på 21 elever der startede som den ene af to 0.-klasser på Nørrelandsskolen. De to klasser hedder således 0 A og 0 M. Vi har valgt at starte i 0. klasse, og ikke som på St. Annæ i 3. eller i Sverige i 4. klasse, da vi vurderede, at de fleste forældre ikke ville være parate til at rykke deres børn ud af deres skole i 3.

eller 4. klasse for at sende dem i en ny skole med musikklasser.

Efter informationsmøder med forældregruppen meldte ca. halvdelen af de ca. 40 børn, der skulle starte i Nørrelandsskolen sig til musikklassen. Vi havde på forhånd været bekymrede for, at køns- og etnicitetsfordelingen på de to klasser ville blive skæv. Men bekymringen viste sig ubegrundet, og de to klasser er helt ens målt på både køn og etnicitet.

Alle børnene i vores musikklasse tilhører skolens eget skoledistrikt; men vi forventer, at klasserne også får søgning fra elever uden for distriktet. Det ses f.eks. på byens balletskole, der er en privatskole, og som rekrutter elever i ret stor afstand fra skolen.

Vi arbejder ud fra en overbevisning om, at alle børn er musikalske og kan udvikle denne musikalitet under de rette forudsætninger. Der ligger på den måde ikke nogen elitetænkning til grund for klasserne, selvom målet, jf. ovenstående, stadig er at udvikle et miljø præget af musik på et højt musikalsk niveau.

Vi har i Holstebro valgt at satse på konservatorieuddannede lærerkræfter for at kunne fokusere på et højt musikalsk niveau. Til gengæld er der ingen, der siger, at en konservatorieuddannelse kvalificerer til at stå alene med en hel klasse af indskolingselever!

Der er derfor brug for lærerkræfter med både musikalske og pædagogiske forudsæt-

ninger, og et meget tæt samarbejde mellem musiklæreren og den faste børnehaveklasselærer, så børnene opfatter musiklæreren som en del af skolens lærerkræfter, og ikke som en sjælden gæst der kommer udefra, som ikke kender klassens normale regler, og som man derfor lettere kan løbe om hjørne med ...

Vi kan allerede nu se, at den gensidige velvilje og respekt mellem musikverdenen og folkeskoleverdenen er en helt nødvendig forudsætning, for at en musikklasse kan blive en god oplevelse for alle.

Pædagogiske overvejelser – stemmen som udgangspunkt

Holstebro Musikklasser har i lighed med både St. Annæ og de svenske musikklasser – og i øvrigt den ungarske musikpædagog Kodaly – stemmen som udgangspunkt for arbejdet med musikken. Det er der både musikpædagogiske og økonomiske grunde til.

Stemmen er menneskets og især bar-

nets primære udtryksskilde. Vi kan udtrykke os musikalsk gennem stemmen, uden at skulle sætte et instruments tekniske vanskeligheder imellem os og musikken. Der er direkte forbindelse. Samtidig bidrager sangens og remsernes tekstlige element til en umiddelbar følelse af betydning og sætter fantasien og billedskabslsen i gang hos børnene.

En forsvarlig omgang med instrumenter kræver, at der gives soloundervisning, uanset om der er tale om blæsere, strygere, slagværk eller noget andet instrumentarium. Og soloundervisning er dyr.

Alle børn på Nørrelandsskolen tilbydes dog instrumentalundervisning. Den foregår efter skoletid og er valgfri, selvom vi kraftigt vil opfordre til, at eleverne spiller et instrument. Der er i samarbejde med musikskolen to tilbud om at spille i orkester efter skoletid på Nørrelandsskolen, nemlig Colourstrings for strygere og Nørrelandsskolens harmoni-

do

re

mi

orkester for blæsere. Begge tilbud er en hel historie for sig ...

I arbejdet med musikken og forståelsen af den anvender vi, i lighed med Kodaly, solfege og de tilhørende håndtegn. Der er de seneste år fremkommet et righoldigt udvalg af fremragende materiale, der tager sigte på vores aldersgruppe og som dækker vores behov. Der foregår i øjeblikket et intenst arbejde med at udvælge og systematisere dette materiale til brug i vores musikklasser.

Koncerten som omdrejningspunkt

Vi lægger stor vægt på, at undervisningen fører frem mod en opførelse af musikken for andre.

Det er et helt afgørende element, at eleverne vænner sig til at påtage sig et ansvar for det fælles projekt, det er at stå på en scene og fremføre et stykke musik. For andre, med hinanden.

I vægtningen af fremførelserne lægger vi os igen op ad St. Annæ og de svenske musikklasser, men bryder måske i nogen grad med traditionel folkeskole-musikpæda-

gogisk tænkning, der ofte lægger vægt på processen frem for produktet.

De regelmæssige koncerter er helt nødvendige, hvis vi skal indfri ambitionerne om at skabe et musikalsk miljø af højt niveau. For det er gennem koncerterne at eleverne bevarer incitamentet til at blive bedre. Intet godt fodboldhold uden kampene om søndagen!

Visionen

Har man med børn og uddannelse at gøre, må man som en anden gartner tænke langt frem i tiden og i god tid, så de nødvendige frø for landskabet kan tage den form, man ønsker. Vi håber, at vi om 10 år har et helt spor af musikklasser fra 0.-9., med en broget masse af elever, der har engagementet i musikken tilfælles – i hverdagens arbejde, og til koncerterne. Og vi håber at sende en afgangsklasse af sted videre ud i livet med musikken som en helt grundlæggende del af deres liv. Nogle af dem vil måske gøre musikken til en del af deres professionelle liv, mens andre vil "nøjes" med musikken som

en mere uforpligtende følgesvend.

Vi håber også, at vi til den tid vil kunne se ud over et dansk musikpædagogisk landskab med en hel række af skoler med musikklasse-tilbud. Der er vel ingen grund til, at ikke alle landets 98 kommuner stiller et lignende tilbud til rådighed for deres skolesøgende børn?

Læs mere på www.musikklasser.dk

Ole Faurischou

Født 1969

Uddannet kor- og orkesterdirigent i København og Wien

Tidligere ansættelser bl.a. som ensemblechef i Ensemble MidtVest og som musiklærer ved Nr. Nissum Seminarium

Bor og underviser på OrkesterEfterskolen i Holstebro. Koordinator for arbejdet med musikklasserne på Nørrelandsskolen i Holstebro

Dirigent for bl.a. Folkekirkens Ungdomskors Landskor og Akademisk Kor Århus.